

Fakülte Yaşamın Niteli Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fakülte Yaşamın Niteli Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21592>

Öz

Fakülte Yaşamın Niteli Ölçeği (FYNÖ), akademik personel ve öğrencilerin fakülte ortamında deneyimledikleri yaşam kalitesini ölçmek amacıyla Yılmaz ve Bökeoğlu (2006) tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, yükseköğretim kurumlarında çalışan veya eğitim gören bireylerin algıladıkları çevresel ve sosyal niteliği saptamaya hedefler. Yapılan geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları sonucunda, ölçeğin psikometrik özelliklerinin yeterli düzeyde olduğu belirlenmiştir. FYNÖ, toplamda 37 maddeden ve üç farklı alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçeğin geliştirme çalışması, akademik araştırmalar için önemli bir kaynak teşkil etmekte olup, üniversite yönetimlerinin fakülte ortamını iyileştirmeye yönelik stratejiler geliştirmesine bilimsel dayanak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Fakülte yaşamın niteliği, akademik yaşam kalitesi, ölçek geliştirme, eğitim bilimleri, yapı geçerliliği, faktör analizi, Cronbach Alpha.

Yazarlar

K. Yılmaz, Ömay Çokluk Bökeoğlu

Amaç

Fakülte Yaşamın Niteli Ölçeği'nin temel amacı, üniversite fakültelerinde görev yapan akademik ve idari personelin veya öğrencilerin, kurumlarının fiziksel, sosyal ve psikolojik ortamlarına dair algıladıkları yaşam kalitesi düzeyini ölçen geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Bu ölçek, yükseköğretim kurumlarındaki yaşam kalitesini nicel verilerle ortaya koyarak, iyileştirme gerektiren alanların belirlenmesine yardımcı olmayı amaçlamıştır.

Ölçek, özellikle eğitim bilimleri ve örgütsel psikoloji alanlarında fakülte ortamının çalışan memnuniyeti, motivasyonu ve genel refah üzerindeki etkilerini incelemek için tasarlanmıştır. Bu araç, akademik çevrelerin kendine özgü dinamiklerini yansıtan faktörleri ölçmek üzere özelleştirilmiştir.

Yapı

Ölçek, fakülte yaşamın niteliği gibi karmaşık bir psikososyal yapıyı ölçmektedir. Yapılan faktör analizi çalışmaları sonucunda, bu yapının üç temel alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Bu alt boyutlar, akademik ortamın farklı yönlerini temsil ederek, genel yaşam kalitesi algısının çok boyutlu olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin yapısı, toplam 37 maddeden meydana gelmektedir. Her bir madde, katılımcıların fakülte ortamlarındaki deneyimlerini ve algılarını belirli bir derecelendirme sistemi üzerinden ifade etmelerini sağlamaktadır. Alt boyutların isimleri kaynakta belirtilmemekle birlikte, üçlü faktör yapısı, Fakülte Yaşamın Niteli kavramının bütüncül bir yaklaşımla ele almaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla detaylı bir faktör analizi uygulanmıştır. Bu analiz, aracın teorik olarak öngörülen üç alt boyutlu yapısını desteklemiştir. Geçerlik çalışmalarıyla elde edilen bulgular aşağıdadır:

Maddelerin faktör yük değerleri, kabul edilebilir düzeyde olup, **0.39** ile **0.71** arasında değişmektedir. Bu değerler, maddelerin ilgili faktörleri yeterli düzeyde temsil ettiğini göstermektedir. Madde toplam korelasyonları **0.26** ile **0.45** arasında değişmektedir. Bu korelasyonlar, her bir maddenin ölçeğin bütünüyle tutarlı olduğunu işaret etmektedir.

Faktör analizinde, belirlenen bu üç faktörün tek başına açıkladığı toplam varyans yüzdesi **%34** olarak hesaplanmıştır.

Güvenirlilik

Fakülte Yaşamın Niteli Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları hesaplanarak belirlenmiştir. Güvenirlilik analizlerinde, yaygın olarak kullanılan Cronbach Alpha katsayısı kullanılmıştır.

Elde edilen Cronbach Alpha güvenirlilik katsayıları, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir:

Ölçeğin alt boyutları için hesaplanan güvenirlilik katsayıları **0.67** ile **0.83** arasında değişmektedir. Bu değerler, alt boyutların da kendi içlerinde tutarlı olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin tamamı için hesaplanan genel Cronbach Alpha katsayısı ise **0.87** olarak saptanmıştır. Bu yüksek katsayı, ölçeğin iç tutarlılığının mükemmel düzeyde olduğunu ve ölçülen yapıyı kararlı bir şekilde yansıttığını kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizi, temel bileşenler yöntemine dayandırılmıştır. Analizin sonuçları, Fakülte Yaşamın Niteli kavramının tek bir boyutta değil, birbiriyle ilişkili üç temel bileşenden oluştuğunu ortaya koymuştur.

Analizde, maddelerin faktör yük değerlerinin 0.39'dan başlayarak 0.71'e kadar yükselmesi, maddelerin ilgili faktörlerle güçlü bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu üç faktörlü yapının, ölçülen

değişkenlikteki pay (açıklanan varyans) %34'tür. Bu oran, sosyal bilimler alanında geliştirilen ölçekler için kabul edilebilir bir düzeyde olup, ölçeğin yapısal olarak sağlam olduğunu desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün) Ölçeği

Format: 3 alt boyut ve 37 maddeden oluşan, muhtemelen Likert tipi bir derecelendirme formatına sahiptir.

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Akademik personel, idari personel ve/veya üniversite öğrencileri (Fakülte yaşamını algılayan bireyler).

Yaş Grubu: Üniversite düzeyindeki yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Yükseköğretim kurumlarında görev yapan veya öğrenim gören bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği. Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir, ancak geliştirme ölçeklerinde yaygın olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme kullanılır.

Anahtar Kelimeler

Yaşam kalitesi, akademik ortam, yükseköğretim, psikometrik özellikler, yapısal geçerlik, iç tutarlılık, Yılmaz ve Bökeoğlu.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Kaynakta belirtilmemiştir.

Bağılı E-posta Adresi: omay73baskent@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Ömay Çokluk Bökeoğlu)

Yayın Adresi: Kaynakta belirtilmemiştir.

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Yılmaz ve Bökeoğlu tarafından 2006 yılında geliştirilmiş ve yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle yazarlardan izin alınması gerekmektedir. İletişim bilgileri sorumlu yazar için mevcuttur. Testin geliştirme yılı 2006'dır.

Kaynaklar

Yılmaz, K. ve Bökeoğlu, Ö. Ç. (2006). Fakülte yaşamın niteli ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 201-210.

Makalenin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: fakulte-yasaminin-niteligi-olcegi-toad.pdf

Makalenin yayımlandığı dergi bağlantısı: tebd.gazi.edu.tr

Fakülte Yaşamın Niteli Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmadığı için bu bölümde listelenememektedir. Ölçek, toplam 37 maddeden oluşmaktadır. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen makale referansına başvurulmalıdır.